

Programación Docente de PERCUSIÓN - INSTRUMENTO I-IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 do 29 de outubro e polo decreto 171/2016 do 24 de Novembro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		INSTRUMENTO								
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	PERCUSIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	CARLOS CASTRO ROIG
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	CARLOS CASTRO ROIG
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1.5
ETCS/ CUADRIMESTRE	9	9	9	9					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	DAVID RODRÍGUEZ GARCÍA				david_rquez_garcia@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 do 29 de outubro e no decreto 171/2016 do 24 de Novembro.

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.
COÑECEMENTO S PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Dado o seu carácter eminentemente práctico, a sinerxía principal dáse coa disciplina de Repertorio con Piano acompañante sendo inherente á súa esencia e existencia. Débese considerar tamén a estratexia de intentar relacionar dentro do posible, o contido propio da materia coa anteriormente mencionada e co Conxunto, permitindo que as tres se poidan complementar.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T6, T8
XERAIS	X1, X2, X3, X6, X8, X10, X11, X12, X13, X18, X21
ESPECÍFICAS	E11, E12, E4, E5, E6, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Adquirir hábitos de estudo correctos que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, capacidade de superación e rentabilidade..	T1, T2, T3, T6; X 6, X 8, X 13, X 21; E1, E 2, E4, E 5.
2. Interpretar todo o repertorio proposto polo profesor con dominio das capacidades artística, musical e técnica.	T 1, T 2, T 6; X1, X 3, X 6, X 8, X 11, X 13; E1 1, E1 2, E1 4.
3. Equilibrar diferencias de nivel en canto a técnica dos diferentes instrumentos.	T 6; X 1, X3, X11, X13; E1 2, E4, E15, E16.
4. Observar a importancia da consciencia física e mental para unha interpretación de calidade, en aspectos como a relaxación, respiración, concentración e movemento	T 6; X 1, X3, X11, X13; E1 2, E14, E15, E16
5. Practicar a lectura a primeira vista nos diferentes instrumentos.	T 1, T 2, T 3, T 6; X 6, X 8, X 13, X 21; E 1, E 2, E4, E 5.
6. Desenvolver a esixencia da calidade sonora e da adecuación tímbrica necesaria para cada obra.	T 1, T3, T 6; X 3, X8; E12, E1 6

7. Interpretar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa un repertorio de obras de dificultade adecuada a este nivel.	T1, T2, T3; X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21; E1, E1 2, E1 3, E14, E15, E110.
--	--

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. PRODUCCIÓN DO SON	1.1. Timbre ou combinación de timbres máis axeitados para cada instrumento, en relación coa obra. 1.2. Elección de baquetas, varíñas e diferentes utensilios para a produción do son axeitado en cada situación. 1.3. Relación entre a técnica e a obtención dun son de calidade.	4
2. ESTUDO DO REPERTORIO.	2.1. Análise formal das obras. 2.2. Técnica, fraseo, matices. 2.3. Audicións comparadas.	4
3. LECTURA Á PRIMEIRA VISTA.	3.1. Técnica da lectura. 3.2. Tipos de memoria: melódica/harmónica, muscular, aural. 3.3. Interpretación de fragmentos de progresiva dificultade.	3
4. AUDICIÓN PÚBLICA.	4.1. Preparación, organización e desenvolvemento. 4.2. Posta en práctica do aprendido en público.	2
5. PEDAGOXÍA.	5.1. Técnicas de estudo, exercicios e pasos a desenvolver para a interpretación das obras. 5.2. Técnicas corporais para uns movementos eficaces e como prevención de lesións.	3
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Avaliación Inicial	1								Realizárase durante a primeira semana do curso escolar e de xeito personalizada co fin de determinar o punto de partida actual e real en relación aos obxectivos supostamente adquiridos con anterioridade. Segundo os resultados informarase ao alumno/a e programaranse exercicios, estudos ou obras que lle permitan seguir progresando na materia.
	Clases prácticas	12								Revisión e/ou introducción de aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos a partir do traballo realizado polo alumnado.
	Audicións	2								Supervisión e avaliación da preparación, organización e desenvolvemento da audición. Opcións de presentación das obras no escenario sempre e cando estas contén co visto bo do titor.
	Tutorías	2								
	Actividades complementarias e extraacadémicas.	3								Asistencia a todas aquelas clases maxistras, conferencias, cursos ou seminarios relacionados coa especialidade e organizadas no centro. Escoita e posta en común de audicións de diferentes intérpretes das obras estudadas e doutras de interese xeral para o alumnado relacionadas coa materia. Realización de audicións e concertos tanto dentro como fóra do centro.
	Actividades introductorias	3								
Actividades de consolidación	3									
Non presenciais	Traballo persoal	245								Estudo persoal das obras e os exercicios técnicos a interpretar de acordo cos parámetros propostos. Análise formal, harmónico e estilístico do repertorio a interpretar. Elaboración do traballo escrito.
Total de horas cuadrimestrais		270								

6. Avaliación

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
a) Observación directa nas clases (Traballo diario)	a) Caderno do profesor/Gravación en vídeo	a) Participación activa na clase, calidade do estudo, implicación no progresivo desenvolvemento da capacidade crítica e autonomía interpretativa para abordar todo o repertorio proposto.	a/b) T1, T3, T4, T6, X1, X2, X3, X6, X8, X10, X11, E11, E14	a) 30%
b) Observación directa nas actividades complementarias organizadas polo departamento	b) Caderno do profesor	b) Participación e implicación nas actividades complementarias.		b) 10%
a) Audición pública de metade do cuatrimestre	a/b) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a/b) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición.	a/b) T6, X2, X3, X5, X6, X13, X21, E11, E12, E14, E15, E16, E110	a) 30%
b) Exame (Audición final pública)				b) 30%
c) Traballo escrito substitutivo da audición intermedia*	c) Rúbrica de avaliación*	c) Nos traballos escritos valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento*	c) T1, T2, T3, T4, T8, X10, X12, X18	c) 30%*

Observacións:

- As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.
- Na audición de metade do cuatrimestre o alumnado participará cun mínimo de 3 instrumentos e/ou 10 minutos dun repertorio a convir co profesorado, sendo esto o recomendable para afrontar con garantías o exame final do cuatrimestre. Toda obra que non reúna as condicións necesarias de calidade esixidas para o nivel, deberá ser presentada de novo no exame final.
- No caso de non presentarse á audición de metade do cuatrimestre, o alumnado deberá presentar un traballo escrito relacionado co repertorio a traballar substituíndoa tamén no seu peso na avaliación. Este consistirá na elección de 2 pezas sobre as que realizará unha análise formal, harmónica, estilística e didáctica, así como unha breve aproximación biográfica do compositor, cunha extensión mínima de 5 folios a unha cara e interliñado sinxelo.
- Cada instrumento será avaliado de xeito independente, sendo necesario a obtención de 5 puntos sobre 10 en cada un para a superación da proba. A non superación da proba nun instrumento non permitirá a avaliación no resto de instrumentos.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-December-)

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
a) Observación directa nas clases (Traballo diario)	a) Caderno do profesor/Gravación en vídeo	a) Participación activa na clase, calidade do estudo, implicación no progresivo desenvolvemento da capacidade crítica e autonomía interpretativa para abordar todo o repertorio proposto.	a/b) T1, T3, T4, T6, X1, X2, X3, X6, X8, X10, X11, E11, E14	a) 30%
b) Observación directa nas actividades complementarias organizadas polo departamento	b) Caderno do profesor	b) Participación e implicación nas actividades complementarias.		b) 10%
a) Exame (Audición final pública)	a) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición.	a) T6, X2, X3, X5, X6, X13, X21, E11, E12, E14, E15, E16, E110	a) 60%

Observacións:

- As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.
- Para afrontar con garantías a convocatoria adiantada de December sería recomendable que o alumnado sexa quen de interpretar coa calidade artística requirida para o seu nivel polo menos o 60% do repertorio proposto ao inicio do curso.
- Cada instrumento será avaliado de xeito independente, sendo necesario a obtención de 5 puntos sobre 10 en cada un para a superación da proba. A non superación da proba nun instrumento non permitirá a avaliación no resto de instrumentos.

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
a) Exame (Audición final pública)	a) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición.	a) T6, X2, X3, X5, X6, X13, X21, E11, E12, E14, E15, E16, E110	a) 90%
b) Traballo escrito	b) Rúbrica de avaliación*	b) Nos traballos escritos valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento*	b) T1, T2, T3, T4, T8, X10, X12, X18	b) 10%

Observacións:

- O traballo escrito estará relacionado co repertorio a traballar e consistirá na elección de 2 pezas sobre as que realizará unha análise formal, harmónica, estilística e didáctica, así como unha breve aproximación biográfica do compositor, cunha extensión mínima de 5 folios a unha cara e interliñado sinxelo.
- Cada instrumento será avaliado de xeito independente, sendo necesario a obtención de 5 puntos sobre 10 en cada un para a superación da proba. A non superación da proba nun instrumento non permitirá a avaliación no resto de instrumentos.

EXTRAORDINARIA

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
a) Exame (Audición final pública)	a) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición.	a) T6, X2, X3, X5, X6, X13, X21, E11, E12, E14, E15, E16, E110	a) 100%

Observacións:

- Cada instrumento será avaliado de xeito independente, sendo necesario a obtención de 5 puntos sobre 10 en cada un para a superación da proba. A non superación da proba nun instrumento non permitirá a avaliación do resto de instrumentos.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Se os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Stevens, L.H. - Method of Movement
- Peters, M. - Advanced Snare Drum Studies
- Friedman, D. - Etudes for Dampening & Pedaling.
- Fink, S. - Snare Drum Studies
- Woud, N. - Etudes for Tympani
- Udow, M. & Watts, C. - 50 Multipercussion Solos
- Ramada, M. (2000). Atlas de la Percusión. Rivera Editores.
- Cucciardi, F. (2000). La Batería Acústica. Rivera Editores.

Programación Docente de PERCUSIÓN - INSTRUMENTO V-VIII										
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 do 29 de outubro e polo decreto 171/2016 do 24 de Novembro).										
1. Identificación e contextualización										
DISCIPLINA		INSTRUMENTO								
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	PERCUSIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	INDIVIDUAL	
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	CARLOS CASTRO ROIG	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	CARLOS CASTRO ROIG
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1.5
ETCS/ CUADRIMESTRE					10	10	10	10	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	DAVID RODRÍGUEZ GARCÍA					david_rquez_garcia@csmvigo.com				
2. Descritor e competencias										
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 do 29 de outubro e no decreto 171/2016 do 24 de Novembro.										
DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.									
COÑECEMENTO S PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.									
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Dado o seu carácter eminentemente práctico, a sinerxía principal dáse coa disciplina de Repertorio con Piano acompañante sendo inherente á súa esencia e existencia. Débese considerar tamén a estratexia de intentar relacionar dentro do posible, o contido propio da materia coa anteriormente mencionada e co Conxunto, permitindo que as tres se poidan complementar.									
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T13, T14, T15									
XERAIS	X1, X2, X3, X6, X8, X10, X11, X12, X13, X18, X21, X25, X26									
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E10									
3. Obxectivos										
DESCRIPCIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS	
1. Adquirir hábitos de estudo correctos que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, capacidade de superación e rentabilidade..									T1, T2, T3, T6, T15; X 6, X 8, X 13, X 21, X25, X26; E1, E 2, E4, E 5.	
2. Interpretar todo o repertorio proposto polo profesor con dominio das capacidades artística, musical e técnica.									T 1, T 2, T 6, T13; X1, X 3, X 6, X 8, X 11, X 13, X25, X26; E11, E12, E14.	
3. Equilibrar diferencias de nivel en canto a técnica dos diferentes instrumentos.									T 6, T13, T15; X 1, X3, X11, X13; E1 2, E4, E15, E16.	
4. Observar a importancia da consciencia física e mental para unha interpretación de calidade, en aspectos como a relaxación, respiración, concentración e movemento									T 6, T13, T15; X 1, X3, X11, X13, X25, X26; E1 2, E14, E15, E16	
5. Practicar a lectura a primeira vista nos diferentes instrumentos.									T 1, T 2, T 3, T 6, T13; X 6, X 8, X 13, X 21; E 1, E 2, E4, E 5.	
6. Desenvolver a esixencia da calidade sonora e da adecuación tímbrica necesaria para cada obra.									T 1, T3, T 6, T13, T15; X 3, X8; E12, E1 6	

7. Interpretar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa un repertorio de obras de dificultade adecuada a este nivel.	T1, T2, T3, T13; X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21; E1, E2, E3, E4, E5, E10.
--	--

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. PRODUCCIÓN DO SON	1.1. Timbre ou combinación de timbres máis axeitados para cada instrumento, en relación coa obra. 1.2. Elección de baquetas, varíñas e diferentes utensilios para a produción do son axeitado en cada situación. 1.3. Relación entre a técnica e a obtención dun son de calidade.	4
2. ESTUDO DO REPERTORIO.	2.1. Análise formal das obras. 2.2. Técnica, fraseo, matices. 2.3. Audicións comparadas.	4
3. LECTURA Á PRIMEIRA VISTA.	3.1. Técnica da lectura. 3.2. Tipos de memoria: melódica/harmónica, muscular, aural. 3.3. Interpretación de fragmentos de progresiva dificultade.	3
4. AUDICIÓN PÚBLICA.	4.1. Preparación, organización e desenvolvemento. 4.2. Posta en práctica do aprendido en público.	2
5. PEDAGOXÍA.	5.1. Técnicas de estudo, exercicios e pasos a desenvolver para a interpretación das obras. 5.2. Técnicas corporais para uns movementos eficaces e como prevención de lesións.	3
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Avaliación Inicial	1								Realizárase durante a primeira semana do curso escolar e de xeito personalizada co fin de determinar o punto de partida actual e real en relación aos obxectivos supostamente adquiridos con anterioridade. Segundo os resultados informarase ao alumno/a e programaranse exercicios, estudos ou obras que lle permitan seguir progresando na materia.
	Clases prácticas	12								Revisión e/ou introducción de aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos a partir do traballo realizado polo alumnado.
	Audicións	2								Supervisión e avaliación da preparación, organización e desenvolvemento da audición. Opcións de presentación das obras no escenario sempre e cando estas contén co visto bo do titor.
	Tutorías	2								
	Actividades complementarias e extraacadémicas.	3								Asistencia a todas aquelas clases maxistras, conferencias, cursos ou seminarios relacionados coa especialidade e organizadas no centro. Escoita e posta en común de audicións de diferentes intérpretes das obras estudadas e doutras de interese xeral para o alumnado relacionadas coa materia. Realización de audicións e concertos tanto dentro como fóra do centro.
	Actividades introductorias	3								
Actividades de consolidación	3									
Non presenciais	Traballo persoal	245								Estudo persoal das obras e os exercicios técnicos a interpretar de acordo cos parámetros propostos. Análise formal, harmónico e estilístico do repertorio a interpretar. Elaboración do traballo escrito.
Total de horas cuadrimestrais		270								

6. Avaliación

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
a) Observación directa nas clases (Traballo diario)	a) Caderno do profesor/Gravación en vídeo	a) Participación activa na clase, calidade do estudo, implicación no progresivo desenvolvemento da capacidade crítica e autonomía interpretativa para abordar todo o repertorio proposto.	a/b) T1, T3, T4, T6, X1, X2, X3, X6, X8, X10, X11, E11, E14	a) 30%
b) Observación directa nas actividades complementarias organizadas polo departamento	b) Caderno do profesor	b) Participación e implicación nas actividades complementarias.		b) 10%
a) Audición pública de metade do cuatrimestre	a/b) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a/b) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición.	a/b) T6, X2, X3, X5, X6, X13, X21, E11, E12, E14, E15, E16, E110	a) 30%
b) Exame (Audición final pública)				b) 30%
c) Traballo escrito substitutivo da audición intermedia*	c) Rúbrica de avaliación*	c) Nos traballos escritos valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento*	c) T1, T2, T3, T4, T8, X10, X12, X18	c) 30%*

Observacións:

- As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.
- Na audición de metade do cuatrimestre o alumnado participará cun mínimo de 3 instrumentos e/ou 10 minutos dun repertorio a convir co profesorado, sendo esto o recomendable para afrontar con garantías o exame final do cuatrimestre. Toda obra que non reúna as condicións necesarias de calidade esixidas para o nivel, deberá ser presentada de novo no exame final.
- No caso de non presentarse á audición de metade do cuatrimestre, o alumnado deberá presentar un traballo escrito relacionado co repertorio a traballar substituíndoa tamén no seu peso na avaliación. Este consistirá na elección de 2 pezas sobre as que realizará unha análise formal, harmónica, estilística e didáctica, así como unha breve aproximación biográfica do compositor, cunha extensión mínima de 5 folios a unha cara e interliñado sinxelo.
- Cada instrumento será avaliado de xeito independente, sendo necesario a obtención de 5 puntos sobre 10 en cada un para a superación da proba. A non superación da proba nun instrumento non permitirá a avaliación no resto de instrumentos.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-December-)

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
a) Observación directa nas clases (Traballo diario)	a) Caderno do profesor/Gravación en vídeo	a) Participación activa na clase, calidade do estudo, implicación no progresivo desenvolvemento da capacidade crítica e autonomía interpretativa para abordar todo o repertorio proposto.	a/b) T1, T3, T4, T6, X1, X2, X3, X6, X8, X10, X11, E11, E14	a) 30%
b) Observación directa nas actividades complementarias organizadas polo departamento	b) Caderno do profesor	b) Participación e implicación nas actividades complementarias.		b) 10%
a) Exame (Audición final pública)	a) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición.	a) T6, X2, X3, X5, X6, X13, X21, E11, E12, E14, E15, E16, E110	a) 60%

Observacións:

- As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.
- Para afrontar con garantías a convocatoria adiantada de December sería recomendable que o alumnado sexa quen de interpretar coa calidade artística requirida para o seu nivel polo menos o 60% do repertorio proposto ao inicio do curso.
- Cada instrumento será avaliado de xeito independente, sendo necesario a obtención de 5 puntos sobre 10 en cada un para a superación da proba. A non superación da proba nun instrumento non permitirá a avaliación no resto de instrumentos.

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
a) Exame (Audición final pública)	a) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición.	a) T6, X2, X3, X5, X6, X13, X21, E11, E12, E14, E15, E16, E110	a) 90%
b) Traballo escrito	b) Rúbrica de avaliación*	b) Nos traballos escritos valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento*	b) T1, T2, T3, T4, T8, X10, X12, X18	b) 10%

Observacións:

- O traballo escrito estará relacionado co repertorio a traballar e consistirá na elección de 2 pezas sobre as que realizará unha análise formal, harmónica, estilística e didáctica, así como unha breve aproximación biográfica do compositor, cunha extensión mínima de 5 folios a unha cara e interliñado sinxelo.
- Cada instrumento será avaliado de xeito independente, sendo necesario a obtención de 5 puntos sobre 10 en cada un para a superación da proba. A non superación da proba nun instrumento non permitirá a avaliación no resto de instrumentos.

EXTRAORDINARIA

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
a) Exame (Audición final pública)	a) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición.	a) T6, X2, X3, X5, X6, X13, X21, E11, E12, E14, E15, E16, E110	a) 100%

Observacións:

- Cada instrumento será avaliado de xeito independente, sendo necesario a obtención de 5 puntos sobre 10 en cada un para a superación da proba. A non superación da proba nun instrumento non permitirá a avaliación do resto de instrumentos.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Se os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Stevens, L.H. - Method of Movement
- Peters, M. - Advanced Snare Drum Studies
- Friedman, D. - Etudes for Dampening & Pedaling.
- Fink, S. - Snare Drum Studies
- Woud, N. - Etudes for Tympani
- Udow, M. & Watts, C. - 50 Multipercussion Solos
- Ramada, M. (2000). Atlas de la Percusión. Rivera Editores.
- Cucciardi, F. (2000). La Batería Acústica. Rivera Editores.

Guía Docente de SEGUNDO INSTRUMENTO PERCUSIÓN I – VI (MUSICOLOXÍA)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 do 29 de outubro e polo decreto 171/2016 do 24 de Novembro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		PERCUSIÓN							
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	MUSICOLOXÍA
CARÁCTER	B) Obligatoria							TIPO DE CLASES	INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	CARLOS CASTRO ROIG
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3	3	--	--	Observacións
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	David Rodríguez García				david_riguez_garcia@csmvigo.com				

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 do 29 de outubro e no decreto 171/2016 do 24 de Novembro.

DESCRITOR	Desenvolvemento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas no instrumento ou voz e coñecemento dos diferentes criterios interpretativos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Dado o seu carácter eminentemente práctico, a sinerxía principal dáse coa disciplina de Repertorio con Piano acompañante sendo inherente á súa esencia e existencia. Débese considerar tamén a estratexia de intentar relacionar dentro do posible, o contido propio da materia coa anteriormente mencionada e co Conxunto, permitindo que as tres se poidan complementar.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T15.
XERAIS	X1, X3, X6, X11, X21, X24.
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Adquirir hábitos de estudo correctos que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación e a optimización de esforzo e tempo.	T1, T3, T6, T15, X21, X24, X6 E11, E12, E14, E15, E16,
2. Interpretar todo o repertorio proposto polo profesor con dominio das capacidades artística, musical e técnica.	T1, T3, T6, T15; X1, X3, X6, X11, X24, X6, E11, E12, E14, E15, E16,
3. Desenvolver a consciencia física e mental necesarias para unha interpretación de calidade, en aspectos como a relaxación, respiración, concentración e movemento.	T 6, T15; X 1, X 3, X 6 X11, X13, E14, E10
4. Comprender e demostrar a comprensión mediante a interpretación de distintos estilos musicais ao longo da historia, desenvolvendo e aportando ideas propias con criterio e coherencia.	T1, T2, T3, T6, T15; X1, X3, X6, X21, X24; E11, E14,
5. Desenvolver a esixencia de calidade sonora e adecuación tímbrica necesaria para cada obra.	T1, T3, T6, T15; X3, X24, E11, E14
6. Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa cun repertorio de obras de dificultade adecuada a este nivel e tendo en conta os aspectos de arte escénica que debe ter un concerto.	T1, T2, T3, T6, T15; X1, X3, X6, X11, X21, X24, E12, E14, E10

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Produción do son	1.1 Timbre ou combinación de timbres máis axeitados para cada instrumento, en relación coa obra.1.2 Baquetación 1.3 Articulación 1.4 Elección de baquetas, varíñas e diferentes utensilios para a produción do son axeitado a cada situación musical. 1.5.Relación entre a técnica e produción dun son axeitado.	4
2. Estudo do repertorio solista.	2.1 Análise das obras. 2.2 Aplicación da técnica, fraseo, matices. 2.3 Audicións comparadas.	9
3. Audición pública.	3.1. Preparación, organización e desenvolvemento.	1
4. Técnicas de estudo	4.1 Exercicios e pasos a desenvolver para a interpretación das obras	2
Total de sesións por cuatrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIONS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Avaliación Inicial	1								Realizárase durante a primeira semana do curso escolar e de xeito personalizada, co fin de determinar en que grao de consecución están os obxectivos do último cuatrimestre afectado polo Covid. Segundo os resultados se informará ao alumno/a e se programarán exercicios, estudos ou obras, de xeito que se recuperen aqueles aspectos menos desenvolvidos nese período. Según as instrucións do 31 de xullo de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2020- 2021.
	Clases prácticas	17								Revisión nos aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos no traballo realizado polo alumno.
	Audicións	2								Revisión da preparación, organización e desenvolvemento da audición. Opcións de presentación das obras no escenario. O alumno/a non poderá interpretar as obras sen o visto bo do titor.
Non presenciais	Traballo persoal	161								Estudo persoal das obras e os exercicios técnicos a interpretar de acordo cos parámetros propostos. Análise formal, harmónico e estilístico do repertorio a interpretar. Elaboración do traballo escrito. Asistencia a todas aquelas clases maxistras, conferencias, cursos ou seminarios relacionados coa especialidade e organizadas no centro. Escoita de audicións de diferentes intérpretes das obras estudadas e doutras de interese xeral para o alumnado. Asistencia ás masterclass englobadas no Programa Erasmus. Realizar audicións e concertos dentro e/ou fóra do centro.
Total horas cuatrimestrais		180								

6. Avaliación

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
a) Observación directa nas clases (Traballo diario)	a) Caderno do profesor/Gravación en vídeo	a) Participación activa na clase, calidade do estudo, implicación no progresivo desenvolvemento da capacidade crítica e autonomía interpretativa para abordar todo o repertorio proposto, participación nas actividades complementarias e extraacadémicas e realización en tempo e forma dos traballos escritos.	T1, T3, T6, T15; X1, X3, X6, X11, X24, X6, E1, E2, E4, E5, E16,	40%
a) Audición pública. b) Traballo(s) escrito(s)	a/b) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición. b) Nos traballos escritos valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento.	T1, T2, T3, T6, T15; X1, X3, X6, X11, X21, X24, E2, E4, E10	60%
Observacións: As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiñada-December-)				
a) Observación directa nas clases (Traballo diario)	a) Caderno do profesor/Gravación en vídeo	a) Participación activa na clase, calidade do estudo, implicación no progresivo desenvolvemento da capacidade crítica e autonomía interpretativa para abordar todo o repertorio proposto, participación nas actividades complementarias e extraacadémicas e realización en tempo e forma dos traballos escritos.	T1, T3, T6, T15; X1, X3, X6, X11, X24, X6, E1, E2, E4, E5, E16,	40%
a) Audición pública. b) Traballo(s) escrito(s)	a/b) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición. b) Nos traballos escritos valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento.	T1, T2, T3, T6, T15; X1, X3, X6, X11, X21, X24, E2, E4, E10	60%
Observacións: • As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
a) Audición pública. b) Traballo(s) escrito(s)	a/b) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición. b) Nos traballos escritos valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento.	T1, T2, T3, T6, T15; X1, X3, X6, X11, X21, X24, E2, E4, E10	100%
Observacións: • As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado. • O traballo escrito estará relacionado co repertorio a traballar e consistirá na elección de 2 pezas sobre as que realizará unha análise formal, harmónica, estilística e didáctica, así como unha breve aproximación biográfica do compositor, cunha extensión mínima de 5 folios a unha cara e interliñado sinxelo.				

EXTRAORDINARIA				
a) Audición pública. b) Traballo(s) escrito(s)	a/b) Rúbrica de avaliación/Gravación en vídeo	a) Interpretación do repertorio proposto polo profesor con calidade artística, técnica e interpretativa. Presentación, organización e desenvolvemento da audición. b) Nos traballos escritos valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento.	T1, T2, T3, T6, T15; X1, X3, X6, X11, X21, X24, E2, E4, E10	100%
Observacións: • As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado. • O traballo escrito estará relacionado co repertorio a traballar e consistirá na elección de 2 pezas sobre as que realizará unha análise formal, harmónica, estilística e didáctica, así como unha breve aproximación biográfica do compositor, cunha extensión mínima de 5 folios a unha cara e interliñado sinxelo.				
ERASMUS				
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.				
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.				

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN

No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

CRITERIOS E PAUTAS

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Stevens, L.H. - Method of Movement
- Peters, M. - Intermediate Snare Drum Studies
- Peters, M. - Intermediate Timpani Studies
- Friedman, D. - Etudes for Dampening & Pedaling.
- Fink, S. - Snare Drum Studies
- Woud, N. - Etudes for Tympani
- Udow, M. & Watts, C. - 50 Multipercussion Solos
- Ramada, M. (2000). Atlas de la Percusión. Rivera Editores.
- Cucciardi, F. (2000). La Batería Acústica. Rivera Editores.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

CSMV
CONSERVATORIO SUPERIOR
DE MÚSICA DE VIGO

galicia

Programación Docente de PERCUSIÓN – REPERTORIO ORQUESTRAL I-VI										
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 do 29 de outubro e polo decreto 171/2016 do 24 de Novembro).										
1. Identificación e contextualización										
DISCIPLINA					REPERTORIO ORQUESTRAL					
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN						ITINERARIO	PERCUSIÓN		
CARÁCTER	B) Obligatoria						TIPO DE CLASES	COLECTIVA		
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN						XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Carlos Castro Roig		
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Carlos Castro Roig
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3,5	3,5			Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Carlos Castro Roig				carloscastro@csmvigo.com					
2. Descritor e competencias										
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 do 29 de outubro e no decreto 171/2016 do 24 de Novembro.										
DESCRITOR	Estudo e práctica da literatura orquestral. Afondamento, dos roles de cada instrumento de percusión dentro da sección. Desenvolvemento, das capacidades técnicas e expresivas dos instrumentos afíns. Estudo da práctica dos instrumentos afíns, no repertorio orquestral.									
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.									
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Dado o seu carácter eminentemente práctico, a sinerxía principal dáse coa disciplina de Percusión sendo inherente á súa esencia e existencia.									
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13.									
XERAIS	X3, X6, X8, X10, X11, X15.									
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI8, EI9, EI10.									
3. Obxectivos										
DESCRIPCIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS	
1. Coñecer e interpretar as pasaxes que normalmente se esixen en probas de orquestra con precisión e coñecemento do contexto histórico e estilístico da obra									T2, X3, X6, X10, EI1, EI2, X15	
2. Demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar aspectos técnicos e expresivos relacionados coa calidade sonora especialmente a afinación e as dinámicas en tódolos rexistros dos instrumentos e aplicar a análise no estudo técnico e expresivo para unha mellor comprensión e interpretación do feito musical.									T2, T3, X3, X6, X8, X11, X15	
3. Adquirir hábitos de estudo correctos que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación e a optimización de esforzo e tempo.									T1, T2, T3, X8, EI2,	
4. Actuar en público con autocontrol, rigor, dominio técnico e da memoria os fragmentos orquestrais establecidos, tendo en conta todos os aspectos que debe ter un concerto ou proba orquestral.									T3, X3, X6, EI10	
5. Interpretar todo o repertorio proposto polo profesor con dominio das capacidades artística, musical e técnica.									T3, X3, X6, X10, EI1, EI2, EI5, EI10	
4. Contidos										
TEMAS			DESCRITOR SUBTEMAS						SESIÓNS	
1. Introducción			1.1. Introducción histórica, estética, formal e interpretativa dos extractos orquestrais: 1.1.1. Contextualización histórica e estética. 1.1.2. Introducción analítica aos elementos formais, rítmicos, melódicos e texturais dos extractos propostos.						1	
2. Análise, memorización e dixitación.			2.1. Interrelación entre afinación e dinámicas. 2.2. Homoxeneidade entre os rexistros sonoros.						3	

	2.3 Pulsación, articulación, velocidade	
3. Repentización.	3.1. Lectura á vista: recursos. 3.2. Exercicios prácticos dos distintos instrumentos de percusión (xilo, pandeireita, pratos a dous, lira, timbais, caixa, accesorios: campanas, tam, castañolas, etc..).	2
4. Pasaxes orquestrais.	4. Interpretación dos fragmentos 4.1. Localización de dificultades e superación das mesmas 4.2 Audicións comparadas. 4.3. Afianzamento de técnicas específicas dos distintos instrumentos de percusión (xilo, pandeireita, pratos a dous, lira, timbais, caixa, accesorios: campanas, tam, castañolas, etc..).	7
5. Memoria musical	5.1. Adestramento progresivo e permanente da memoria.	1
6. Audición pública	6.1. Normas de comportamento a seguir nas audicións e concertos tanto en calidade de intérprete como de ouvinte.	1
7. Interpretación en público	7.1. Desenvolvemento das audicións correspondentes a cada cuadrimestre.	1
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIONES
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Avaliación Inicial	1	1	1	1	1	1		Realizarase durante a primeira semana do curso escolar e de xeito personalizada, co fin de determinar en que grao de consecución están os obxectivos do último cuadrimestre afectado polo Covid. Segundo os resultados se informará ao alumno/a e se programarán exercicios, estudos ou obras, de xeito que se recuperen aqueles aspectos menos desenvolvidos nese período. Según as instrucións do 31 de xullo de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2020-2021.
	Clases prácticas	16	16	16	16	16	16		
	Audicións	2	2	2	2	2	2		
Non presenciais	Actividades complementarias	5	5	5	5	5	5		
	Traballo persoal	66	67	67	67	82	82		
Total horas cuadrimestrais		90	90	90	90	105	105		

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Participación activa na clase, asistencia, puntualidade, calidade do estudo, aportación do material propio, realización en tempo e forma de tódolos traballos escritos propostos na aula, implicación no progresivo desenvolvemento da capacidade crítica e autonomía interpretativa, participación nas actividades complementarias e extraacadémicas.	T2, T3, X3, X6, X8, X11, X15 X10, E11, E12,	40%
Audición pública	Audición de orquesta. Os fragmentos orquestrais están detallados na listaxe orientativa que figura nesta programación. Na audición de orquesta o profesor elixirá os fragmentos que estime oportuno.	T3, X3, X6, X10, E11, E12, E15, E10	60%

Observacións:

As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Traballo persoal	Participación activa na clase, asistencia, puntualidade, calidade do estudo, aportación do material propio, realización en tempo e forma de tódolos traballos escritos propostos na aula, implicación no progresivo desenvolvemento da capacidade crítica e autonomía interpretativa, participación nas actividades complementarias e extraacadémicas.	T2, T3, X3, X6, X8, X11, X15 X10, E11, E12,	40%
Audición pública	Audición de orquesta. Os fragmentos orquestrais están detallados na listaxe orientativa que figura nesta programación. Na audición de orquesta o profesor elixirá os fragmentos que estime oportuno.	T3, X3, X6, X10, E11, E12, E15, E10	60%

Observacións:

As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

Audición pública	Audición de orquesta. Os fragmentos orquestrais están detallados na listaxe orientativa que figura nesta programación. Na audición de orquesta o profesor elixirá os fragmentos que estime oportuno.	T3, T2, X3, X6, X10, X8, X11, X15 E11, E12, E15, E110	100%
EXTRAORDINARIA			
Audición pública	Audición de orquesta. Os fragmentos orquestrais están detallados na listaxe orientativa que figura nesta programación. Na audición de orquesta o profesor elixirá os fragmentos que estime oportuno.	T3, T2, X3, X6, X10, X8, X11, X15 E11, E12, E15, E110	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	

8. Bibliografía, materiais e documentos

Partituras e métodos

Abel, Alan	20th Century Orchestra Studies for Percussion
Abel, Alan	20th Century Orchestra Studies for Timpani
Carroll, Raynor	Orchestral Rep. for Tambourine, Triangel & Castanets
Carroll, Raynor	Orchestral Repertoire for Bass Drum & Cymbals
Carroll, Raynor	Orchestral Repertoire for the Glockenspiel Vol I e II
Carroll, Raynor	Orchestral Repertoire for the Snare Drum
Carroll, Raynor	Orchestral Repertoire for the xylophone vol. I e II
Goldenberg, Morris	Classic Symphonies for Timpani
Goldenberg, Morris	Modern School for Snare Drum
Goldenberg, Morris	Romantic Symphonies for Timpani
Goldenberg, Morris	Modern School: Xylophone, Marimba, Vibraphone. Alfred Publishing Company (October 24, 2002). Romantic Symphonies for Timpani
Gschwedtner, H/ Ulrich, H	Orchesterprobispiel Pauke/Schlagzeug
Hathaway, Kevin	Orchestral Excerpts for percussion vol. 1
Hathaway, Kevin	Orchestral Excerpts for percussion vol. 2
Ramada, Manel	La Caja Orquestal

Pasaxes orquestrais

Cuadrimestre I

Timbais: Obertura Flauta Mágica e Sinfonía 39- Mozart.
Caixa : Bolero-Ravel, Concerto para orquestra- Bartok.
Láminas : Hary Janos (xilo e glockenspiel)- Kodaly. Guia de orquestra para jóvenes- Britten.
Pandeireta : Carnaval Romano - Berlioz.
Triángulo: Carnaval Romano - Berlioz.
Pratos : Capricho Español - R.Korsakov.
Bombo : Capricho Español - R.Korsakov.

Cuadrimestre II

Timbais: Sinfonías 1, 5 e 7 de L.V. Beethoven.
Caixa: Pedro y el Lobo de Prokofiev.
Laminas: Petrouchka (Xilo e Glockenspiel) versions dos anos 1911 e 1947. Appalachian Springs de A. Copland.
Pandeireta: Iberia de C. Debussy.
Triangulo: Capricho Español de R. Korsakov.

Cuadrimestre III

Timbais: Sinfonías 8 e 9. Sinfonía 1 de J. Brahms.
Caixa: Sinfonía 7 de Shostakovich. La Gazza Ladra de G. Rossini.
Laminas: Flauta Mágica de W. A. Mozart. Gayaneh (Sable e March) de A. Kachaturian. Música para corda, percusión e celesta de Bartok.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

Pandeireta: Petrouchka de I. Stravinsky e Capricho Español de R. Korsakov.
Triangulo: Sinfonía 4 de J. Brahms.
Castañolas: Tannhauser de R. Wagner e Alborada del Gracioso de M. Ravel.
Bombo e Pratos: Petrouchka de I. Stravinsky (1911 e 1947).

Cuadrimestre IV

Timbais: Sinfonía Fantástica de H. Berlioz. Sinfonías 4 e 5 de Tchaikovsky.
Caixa: Capricho Español de R. Korsakov e El Teniente Kijé de Prokofiev.
Laminas: La Mer de C. Debussy. Un Americano en Paris de Gershwin. West Side Story de L. Bernstein.
Pandeireta: Cascanueces (Trepak e Danza Árabe) de Tchaikovsky e Carmen de G. Bizet (Aragonesa e Boheme)
Triangulo: Concerto de piano nº 1 de F. Liszt.
Castañolas: Iberia de C. Debussy e Rapsodia Española de M. Ravel.
Pratos: Concerto nº 2 para piano de Rachmaninov.

Cuadrimestre V

Timbais: Concerto para orquestra de B. Bartok. Burleske de R. Strauss. Musica para Cordas, Percusión e Celesta de B. Bartok.
Caixa: Concerto para clarinete de C. Nielsen. Sinfonía nº3 de W. Schumman. Sinfonía nº 5 de S. Prokofiev
Laminas: Porgy & Bess de G. Gershwin. Aprendiz de Brujo de P. Dukas. Paxaro de Lume de I. Stravinsky.
Pandeireta: Alborada del Gracioso e Rapsodia Española de M. Ravel. Peer Gynt de E. Grieg.
Triangulo: Sinfonía nº 9 de A. Dvorak.
Castañolas: Concerto nº 3 para piano de S. Prokofiev. Capricho Español de R. Korsakov.
Pratos: Romeo y Julieta de P.I. Tchaikovsky.
Bombo: Sinfonía nº 3 de G. Mahler.

Cuadrimestre VI

Timbais: Rosenkavalier de R. Strauss. Consagración da Primavera de I. Stravinsky. Metamorfosis Sinfónicas de P. Hindemith.
Caixa: Sheherezade de R. Korsakov. Pique Damme de V. Suppe. . Petrouchka de I. Stravinsky.
Laminas: Kammermusik nº 1 de P. Hindemith. Pinos de Roma de O. Respighi. Paxaros Exóticos de O. Messiaen.
Pandeireta: Obertura Carnaval de A. Dvorak.
Triangulo: Cascanueces (Vals de las Flores) de P.I. Tchaikovsky.
Castañolas: La Boda de Luis Alonso de G. Gimenez.
Pratos: Sinfonía nº 4 de P.I. Tchaikovsky.
Bombo: Consagración de la Primavera de I. Stravinsky.

Programación Docente de HISTORIA DOS INSTRUMENTOS

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 do 29 de outubro e polo decreto 171/2016 do 24 de Novembro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA										HISTORIA DOS INSTRUMENTOS	
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO		PERCUSIÓN	
CARÁCTER	B) OBLIGATORIA							TIPO DE CLASES		COLECTIVA	
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO		Carlos Castro Roig	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		Carlos Castro Roig
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1	
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións		
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
	David Rodríguez García					david_riguez_garcia@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 do 29 de outubro e no decreto 171/2016 do 24 de Novembro.

DESCRITOR	Estudo da evolución histórica do instrumento propio e os afíns a este. Coñecemento das características construtivas, funcionamento acústico e posibilidades técnicas e expresivas con relación ao repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Requírese estar matriculado no curso correspondente. Nivel de inglés B1 ou superior que permita a lectura e comprensión de textos referidos aos contidos impartidos
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Dado o seu carácter eminentemente teórico, a sinerxía principal dáse coas disciplinas de Formación básica do ámbito da Musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T10, T13
XERAIS	X9, X10, X12, X14, X15, X20, X25
ESPECÍFICAS	EI2, EI4, EI6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Analizar a evolución morfolóxica e interpretativa dos instrumentos de percusión ao longo da historia.	X9, X12, X14, X15, X20, EI2, EI6
2. Coñecer as características acústicas e construtivas dos instrumentos de percusión.	X9, X12, X14, X20, EI2, EI4, EI6
3. Desenvolver a capacidade de procura de información e documentación.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T10, T13, X10, X12, X14, X15, X20, X25, EI2, EI4, EI6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
0. Familias de instrumentos de percusión	0.1 Clasificación dos instrumentos de percusión	1
1. Timbais	1.1 Orixe e evolución histórica. 1.2 Características construtivas e acústica. 1.3 Escolos e intérpretes	3
2. Os tambores: A caixa	2.1 Orixe e evolución histórica. 2.2 Características construtivas e acústica. 2.3 Intérpretes	2
3. Instrumentos de láminas.	3.1 Orixe e evolución histórica. 3.2 Características construtivas e acústica. 3.3 Técnicas e intérpretes	3
4. Instrumentos de pequena percusión orquestral	4.1 Orixe e evolución histórica. 4.2 Características construtivas e acústica.	2
5. A batería	5.1 Orixe e evolución histórica. 5.2 Características construtivas e acústica. 5.3 Intérpretes	2
6. Outros instrumentos de percusión	6.1 Instrumentos de percusión do mundo: América Latina e Asia	2
7. TIC's	7.1 Procedementos básicos para elaboración de traballos escritos.	1
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas: Elección dos temas a traballar, busca de documentación (audicións relacionadas, teses, artigos).	x		15
Actividades de avaliación: traballo escrito e a súa defensa.	x		1

Tutorías	x		2
Traballo persoal: Lectura da bibliografía recomendada, busca de documentación e realización dos traballos propostos.		x	72
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballos escritos	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e defensa de alomenos dous breves traballos de investigación.	T1, T2, T3, T4, T6, T13, X9, X12, X14, X15, X20, X25, E14, E16	60%
Traballo de clase	Participación activa, realización en tempo e forma dos traballos propostos.	T1, T2, T3, T4, T6, T13, X9, X12, X14, X15, X20, X25, E14, E16	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballos escritos	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e defensa de alomenos dous breves traballos de investigación.	T1, T2, T3, T4, T6, T13, X9, X12, X14, X15, X20, X25, E14, E16	60%
Traballo de clase	Participación activa, realización en tempo e forma dos traballos propostos.	T1, T2, T3, T4, T6, T13, X9, X12, X14, X15, X20, X25, E14, E16	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballos escritos	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e defensa de alomenos dous breves traballos de investigación.	T1, T2, T3, T4, T6, T13, X9, X12, X14, X15, X20, X25, E14, E16	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballos escritos	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e defensa de alomenos dous breves traballos de investigación.	T1, T2, T3, T4, T6, T13, X9, X12, X14, X15, X20, X25, E14, E16	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Beck, John. (2007). Encyclopedia of Percussion. John Beck Editions.
- Blades, J. (1970). Percussion instruments and their history. Faber&Faber.
- Cucciardi, F. (2000). La Batería Acústica. Rivera Editores.
- Facchin, G. (2000). La percussioni. Edizioni Torino
- Montagu, J. (2002). Timpani and percussion. Yale University Press
- Olazábal, T. (1989). Acústica musical y organología. Ricordi.
- Peters, M. (1993). Fundamental Methos of Timpani". Alfred.
- Ramada, M. (2000). Atlas de la Percusión. Rivera Editores.
- Rossing, T. (2007). Springer Handbook of Acoustics. Springer.

Programación Docente de Lectura a 1º vista e transposición

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	Todos agás guitarra e música antiga.
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Percusión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	CARLOS CASTRO ROIG
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	CARLOS CASTRO ROIG
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
CUADRIMESTRE									Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE									Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	CARLOS CASTRO ROIG				carloscastro@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica da lectura a 1ª vista. Desenvolvemento dos aspectos técnicos, da axilidade e o automatismo necesario para a comprensión e interpretación inmediata dun texto musical. Práctica da lectura e transposición de textos musicais a diferentes tonalidades.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos para a proba de acceso ó grao superior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Especialidade de cada instrumento e música de cámara.
TRANSVERSAIS	T1,3,6,13,15
XERAIS	X1,2,3,13,21,24
ESPECÍFICAS	E11,2,4,5,7,9

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Aprender a ler a primeira vista con fluidez melódica e harmónicamente, baseándose na análise e na comprensión de diferentes estilos	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17
Desenvolver a habilidade de repentinizar obras de dificultade progresiva, perfeccionando tanto a capacidade do automatismo como a velocidade de lectura dun texto musical, transportando a distintas tonalidades e lendo en distintas claves.	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17
Interpretar a primeira vista e transportar a parte correspondente de diferentes obras e estilos melódica e harmónicamente	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17
Desenvolver a comprensión inmediata dos elementos esenciais da textura musical (formal, harmónico, temático, etc.) e da súa interpretación a medida que se lé a obra.	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17
Realizar lectura e transporte de fragmentos ou obras de calquera tonalidade nun orden progresivo de dificultade.	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Análise	1. Análise e comprensión dos elementos da partitura musical.	5
2. Lectura a vista	2. Lectura a vista e interpretación de pezas de diferentes estilos	6
3. Transporte	3. Coñecemento e práctica da transposición.	6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial:	1		

(Segundo o establecido nas Resolución do 8 de setembro de 2021 da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional pola que se dictan instrucións para o desenvolvemento das Ensinanzas de Réxime Especial para o curso 2021-2022)			
Traballo na aula: (No caso de semipresencialidade ou clases non presenciais por mor da COVID-19 o material de traballo e as tarefas a realizar serán postos a disposición do alumnado por medios telemáticos, correo electrónico, aula virtual, etc...).	17		
Traballo persoal		70	
Exame	2		
Total de sesións por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Amosar ó longo do cuadrimestre unha capacidade de aprendizaxe progresiva, amosando o coñecemento das técnicas estudadas e a correcta lectura e acompañamento a primeira vista.	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17	50
Exame	1- Realizar a lectura a primeira vista dunha ou varias obras ou fragmentos, de diferentes estilos e formatos, amosando fluidez e comprensión do discurso musical. 2- Transportar correctamente a unha ou varias tonalidades dadas, unha obra ou fragmento, amosando fluidez e comprensión do discurso musical.	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17	50

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	1- Realizar a lectura a primeira vista dunha ou varias obras ou fragmentos, de diferentes estilos e formatos, amosando fluidez e comprensión do discurso musical. 2- Transportar correctamente a unha ou varias tonalidades dadas, unha obra ou fragmento, amosando fluidez e comprensión do discurso musical.	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17	50
Traballo persoal	Amosar ó longo do cuadrimestre unha capacidade de aprendizaxe progresiva, amosando o coñecemento das técnicas estudadas e a correcta lectura e acompañamento a primeira vista.	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17	50

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	(ver avaliación extraordinaria)		

EXTRAORDINARIA			
Exame	1- Realizar a lectura a primeira vista dunha ou varias obras ou fragmentos, de diferentes estilos e formatos, amosando fluidez e comprensión do discurso musical. 2- Transportar correctamente a unha ou varias tonalidades dadas, unha obra ou fragmento, amosando fluidez e comprensión do discurso musical.	T3,T6,T13, X1,X2,X3,X13,X21, E11,E14,E15,E17	100

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Calquera partitura que pertenza ou non ó repertorio dos instrumentistas e que sexa axeitada para o traballo da lectura a primeira vista, o transporte e análise das obras.
- Métodos de transposición e repentización de Iglesias, Doupond, Lamberti, Messiaen, etc.

Programación Docente de PERCUSIÓN - PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA INSTRUMENTAL

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 do 29 de outubro e polo decreto 171/2016 do 24 de Novembro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA										PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA INSTRUMENTAL		
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO		PERCUSIÓN		
CARÁCTER	B) OBRIGATORIA							TIPO DE CLASES		COLECTIVA		
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO		Carlos Castro Roig		
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		Carlos Castro Roig	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais		1	
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións			
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
	David Rodríguez García					david_riguez_garcia@csmvigo.com						

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 do 29 de outubro e no decreto 171/2016 do 24 de Novembro.

DESCRITOR	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas diferentes disciplinas da especialidade. Nivel de inglés B1 ou superior que permita a lectura e comprensión de bibliografía seleccionada recomendada.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina ten relación directa con disciplinas propias de interpretación (percusión, repertorio, música de cámara e orquestra/coro). A Pedagogía e didáctica da percusión debe capacitar ao alumno/a para o seu futuro como docente, conseguindo transmitir a técnica instrumental/vocal adquiridas, así como as características do repertorio e estilo de interpretación.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T7, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X5, X8, X10, X11, X13, X15, X18, X19, X24, X25, X26, X27
ESPECÍFICAS	EI6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1- Coñecer a lexislación que regula as ensinanzas de música de réxime especial autonómica e estatalmente para contextualizar axeitadamente o feito educativo.	T2, X18, X27,
2- Coñecer metodoloxías potencialmente aplicables á ensinanza da percusión atendendo ao contexto.	T2, T4, T8, T14, X5, X8, X10, X18, X19, X24, X25,
3. Describir os niveles de concreción curricular e os elementos prescriptivos do currículo.	T2, T8, X18,
4. Elaborar a estrutura dunha programación didáctica.	T1, T2, T3, T4, T7, T8, T14, T15, T16, X8, X11, X18, X25,
5. Elaborar unha unidade didáctica con todos os seus elementos.	T1, T2, T3, T4, T8, T14, T15, T16, X5, X8, X11, X18, X25,
6. Seleccionar e/ou adaptar diferentes recursos didácticos seguindo criterios pedagóxicos para a ensinanza de percusión	T1, T2, T3, T4, T7, T8, T14, T15, T16, X5, X8, X10, X11, X15, X18, X19, X25, EI6
7. Realizar unha análise didáctica de diferentes pezas propostas	T1, T2, T3, T4, T7, T8, T14, T15, X8, X10, X11, X13, X15, X18, X19, X25, X26, EI6
8. Coñecer as diferentes teorías do desenvolvemento	T2, X18, X19, X26,

4. Contidos		
TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Marco legislativo das ensinanzas de réxime especial de música	Lexislación estatal e autonómica. Reales Decretos e Decretos que as regulan	2
2. O currículo e a súa concreción.	O currículo e os seus elementos prescriptivos. Niveis de concreción curricular.	2
3. Metodoloxía e recursos didácticos	Métodos didácticos e principios pedagóxicos. Recursos didácticos. Análise didáctico. Elaboración e/ou recopilación de materiais para a impartición de clase	3
4. Teorías sobre o desenvolvemento	Principais teorías sobre o desenvolvemento	1
5. Programación didáctica	Programación didáctica e os elementos que a compoñen	3
6. As unidades didácticas	Estructura tipo dunha unidade didáctica. Diseño dos elementos prescriptivos	3
7. Desenvolvemento dunha clase práctica	Aplicación dos contidos desenvolvidos ao longo do cuadrimestre nunha sesión práctica destinada a un discente da materia de "2º Instrumento" propia das especialidades de Composición/Musicoloxía (dependendo das posibilidades organizativas do Departamento).	2
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Análise de coñecementos previos dos alumnos	x		16
Exposición dos contidos básicos da materia polo profesor	x		16
Experimentación de exercicios: proposta de solucións e ideas baseadas no exposto en clase	x		16
Tutorías	x		2
Traballo persoal: Lectura da bibliografía recomendada e realización dos traballos e actividades propostos.	x	x	72
Total de sesións por cuadrimestre			90

6. Avaliación			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Traballos escritos	Presentación por escrito e defensa dos traballos propostos no formato e prazo establecidos	T1, T2, T3, T4, T7, T8, T14, T16, X5, X8, X10, X11, X13, X15, X18, X19, X24, X25, X26, X27, E16	60%
Traballo de clase	Participación activa, realización das actividades propostas durante as sesións.	T2, T3, T4, T7, T8, T14, T16, X10, X11, X13, X15, X18, X19, X26, X27, E16	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Traballos escritos	Presentación por escrito e defensa dos traballos propostos no formato e prazo establecidos.	T1, T2, T3, T4, T7, T8, T14, T16, X5, X8, X10, X11, X13, X15, X18, X19, X24, X25, X26, X27, E16	60%
Traballo de clase	Participación activa, realización en tempo e forma dos traballos propostos.	T2, T3, T4, T7, T8, T14, T16, X10, X11, X13, X15, X18, X19, X26, X27, E16	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Traballos escritos	Presentación por escrito e defensa dos traballos propostos.	T1, T2, T3, T4, T7, T8, T14, T16, X5, X8, X10, X11, X13, X15, X18, X19, X24, X25, X26, X27, E16	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballos escritos	Presentación por escrito e defensa dos traballos propostos.	T1, T2, T3, T4, T7, T8, T14, T16, X5, X8, X10, X11, X13, X15, X18, X19, X24, X25, X26, X27, E16	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- AA.VV. (1996). La clase colectiva. Fundamentos básicos para su programación, su orientación y su evaluación. Mundimúsica.
- AA.VV. (2007). Web 2.0. ESIC.
- AA.VV. (2008). El Dashboard Digital del docente. Elizcom.
- Amat, O. (2005). Aprender a enseñar. Gestión 2000.
- Bachmann, M. (1984). La rítmica Jaques-Dalcroze. Pirámide.
- Coso, J. A. (1992). Tocar un instrumento: metodología del estudio, psicología y experiencia educativa en el aprendizaje instrumental. Música Mundana.
- De Benito, B. (2000). Posibilidades educativas de las webtools. Universitat de les Illes Balears.
- Graetzer, G. Yepes, A. (1983). Orff-Schulwerk. Ricordi.
- Harris, P. (2012). The Virtuoso Teacher. the inspirational guide for instrumental and singing teachers. Faber Music.
- Harris, P. (2008). Teaching beginners: a new approach for instrumental and singing teachers. Faber Music.
- Harris, P. (2006). Improve your teaching: an essential handbook for instrumental and singing teachers. Londres: Faber Music.
- Hensy, V. (1964). La iniciación musical del niño.
- Levis, D. (2011). Redes educativas 2.1 Medios sociales, entornos colaborativos y procesos de enseñanza y aprendizaje. Universities and Knowledge Society Journal 8.
- López de la Llave, A. y Pérez-Llantada Rueda, M. Carmen (2006). Psicología para intérpretes artísticos. Estrategias para la mejora técnica, artística y personal. Thomson-Paraninfo.
- Martenot, M. (1993). Principios fundamentales de formación musical y su aplicación. Rialp.
- Pascual, M. (2002). Didáctica de la Música. Pearson Educación.
- Piaget, J. Inhelder, B. (1985). De la lógica del niño a la lógica del adolescente. Paidós.
- Szónzi, E. (1976). La educación musical en húngria a través del método Kodály. Corvina.
- Suzuki, S. (1998). (His Speeches and Essays. Summy-Birchard Inc.
- Willems, E. (1981). El valor humano de la educación musical. Paidós.
- Willems, E. (2011). Las bases psicológicas de la educación musical. Paidós.
- Wuyack, J.(1974). L'audition musicale activa. Ed. de Monte.

Programación Docente de PERCUSIÓN TRADICIONAL I - IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA PERCUSIÓN TRADICIONAL

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	IMTP	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	COLECTIVA	
DEPARTAMENTO	IMTP							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	LORENA FREIJEIRO	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	CARLOS CASTRO
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB			TITORÍA	
	CARLOS CASTRO					carloscastro@cmvigo.com			VER CADRO DE TITORÍAS	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Cofecemento da técnica interpretativa nos instrumentos tradicionais máis importantes que complementan a visión da música tradicional, desenvolvendo unha interpretación axeitada con cada instrumento e estilo.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Percusión
TRANSVERSAIS	T2, T3, T17
XERAIS	X1, X2, X3, X4, X6, X21, X22
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI5, EI7, EI8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer basicamente as técnicas dos instrumentos.	T2, X1, X3, X6,
Desenvolver as técnicas de acompañamento.	T2, T3, X1, X2, X3, X4, X6, X21, X22, EI1, EI5, EI7, EI8
Desenvolver o papel de acompañante único ou en grupo.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, EI1, EI2, EI5, EI7, EI8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
TAMBOR	1.1. agarre e golpeo básico - 1.2. redobre - 1.3. mordentes - 1.4. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
PANDEIRETA, PANDEIRA	1.1. agarre e golpeo básico - 1.2. redobre - 1.3. mordentes - 1.4. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
PANDEIRO	3.1. agarre e golpeo básico - 3.2. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
BOMBO	4.1. agarre e golpeo básico - 3.2. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
CUNCHAS, TARRAÑOLAS, CULLERES	5.1. agarre e golpeo básico - 3.2. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
Total de horas por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Realízase durante a primeira semana do curso escolar e de xeito personalizado. Segundo os resultados se informará ao alumno/a e se programarán exercicios, estudos ou obras, de xeito que se recuperen aqueles aspectos menos desenvolvidos nese período.	1		1
Exposición teórico-práctica: Proposición de problemas técnicos e musicais revisados na clase coa demostración do	16		16

profesor ou coa utilización doutros recursos.			
Práctica individual: Práctica dos problemas técnicos e musicais propostos nas clases. Audicións comparativas e transcrisións.		71	71
Actividades de avaliación: Audición individual ou en grupo co instrumento ou instrumentos asignados polo profesor.	2		2
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Participación na clase e calidade do estudo.	T2, T3, X1, X2, X3, X4, X6, X21, X22, E11, E15, E17, E18	50%
Audición pública	Audición de todas as obras traballadas no curso como solista e acompañante, con autonomía e musicalidade.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, E11, E12, E15, E17, E18	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Audición pública	Audición de todas as obras traballadas no curso como solista e acompañante, con autonomía e musicalidade.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, E11, E12, E15, E17, E18	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Audición pública	Audición de todas as obras traballadas no curso como solista e acompañante, con autonomía e musicalidade.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, E11, E12, E15, E17, E18	100%
EXTRAORDINARIA			
Audición pública	Audición de todas as obras traballadas no curso como solista e acompañante, con autonomía e musicalidade.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, E11, E12, E15, E17, E18	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Se os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros/as, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

PEL E MADEIRA. VOL.1. VAAMONDE, X. E ROMERO, X.L. ED. DOS ACORDES.
 PEL E MADEIRA. VOL.2. VAAMONDE, X. E ROMERO, X.L. ED. DOS ACORDES.
 OS NOSOS GAITEIROS. V.V.A.A. ED. CUMIO.
 OS INSTRUMENTOS MUSICAIS NA TRADICIÓN GALEGA. CARPINTERO, P. ED. DIFUSORA.
 12 POLAINAS ENTEIRAS. VAAMONDE, X. ED. CUMIO. CADERNO 12: LUVAS VERDES. LAMAS, P. ED. DOS ACORDES.

Programación Docente de TÉCNICAS DE CONTROL EMOCIONAL E CORPORAL

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 do 29 de outubro e polo decreto 171/2016 do 24 de Novembro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA										TÉCNICAS DE CONTROL EMOCIONAL E CORPORAL	
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	PERCUSIÓN		
CARÁCTER	B) OBLIGATORIA							TIPO DE CLASES	COLECTIVA		
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	CARLOS CASTRO ROIG		
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/ADA DISCIPLINA		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	2 (ou 1 hora semanal durante todo o curso)	
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Observacións		
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	David Rodríguez García					david_rguez_garcia@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 do 29 de outubro e no decreto 171/2016 do 24 de Novembro.

DESCRITOR	Coñecemento básico da estrutura e función do aparato locomotor e do sistema nervioso. Desenvolvemento de hábitos posturais correctos que minimicen o risco durante a interpretación. Técnicas de respiración, relaxación, autocontrol, optimización da enerxía muscular, concentración e memoria aplicadas ao estudo e a actuación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Non require
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina das Técnicas de control emocional e corporal ten carácter transversal, e está relacionada coas propias da especialidade de percusión, como a de repertorio ou música de cámara. Ten como obxectivo desenvolver as técnicas de control psíquico físico cara a potenciación das capacidades expresivas do propio corpo, que redunden na mellora das interpretacións musicais.
TRANSVERSAIS	T1,T2,T3, T6, T7, T11, T13, T15.
XERAIS	X8, X21, X24, X25.
ESPECÍFICAS	E14, E16, E18, E110.

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Fomentar no alumno o interese pola súa posición corporal, pola interiorización de mente e corpo	T2, T3, T7,T13, X8, X21, X24, E14, E16
2. Adquirir coñecemento da importancia do uso axeitado do corpo no acadamento dunha correcta execución musical, na que se amose seguridade e control da situación	T3, T6, T7, T11, X8, X24, E18.
3. Coñecer a estrutura e funcionamento do aparello locomotor e do sistema nervioso	T2, T3, T6, T13, X8, X24, X25, E14, E16
4. Investigar sobre aqueles aspectos individuais do alumno que propicien inseguridades á hora da interpretación	T1, T2, T3, T6, T7,T13, X8, X21, X24, X25, E14, E16, E18,E110
5. Coñecer e aplicar as principais técnicas psicolóxicas de autocontrol emocional	T1, T2, T3, T6, T13, X8, X24, X25, E14, E16, E110
6. Adquirir unha rutina de exercicios tanto físicos como mentais que faciliten o coidado do aparello locomotor, relacionado co desenvolvemento da súa actividade artística.	T1, T2, T3, T6, T7, T11, T13,X8, X21, X24, X25, E14, E16, E18, E110

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O desenvolvemento tónico-postural	1.1 Aspectos fisiolóxicos do intérprete: patoloxías do aparato locomotor. 1.2 O corpo e o instrumento. 1.3 Ergonomía. 1.4 Exercicios de concienciación e reeducación postural. 1.5 Medidas de hixiene postural. 1.6 Lesións dos percusionistas	4
2. O mecanismo do estrés.	2.1 A fisioloxía humana e o estrés.	2
3. O mecanismo respiratorio.	3.1 O papel da respiración na ansiedade e na relaxación. 3.2 Tipos de respiración. 3.3 Exercicios para o control adecuado da respiración.	3
4. A relaxación	4.1 Fundamentos, indicacións e contraindicacións das técnicas de relaxación. 4.2 Métodos e exercicios para o control da tonicidade muscular e a relaxación.	3
5. Técnicas de autocontrol emocional	5.1 Visualización. 5.2 Terapia racional emotiva. 5.3 Resolución de problemas. 5.4. Parada de pensamento. 5.5. Exposición.	4
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades Introdutorias: Explicación xeral sobre a concepción de cada contido, planificación do traballo, resolución de dúbidas. Coñecemento do alumnado.	x		4
Exposición práctico-teórica: Explicación dos contidos recollidos na guía docente, aplicación de exercicios prácticos de respiración, relaxación, hixiene postural, etc.	x		4
Práctica individual: Práctica de cada alumno na súa casa e nas clases (para control do profesor) de diversos exercicios para a mellora postural, relaxación, respiración, etc.	2	12	14
Práctica colectiva: Práctica en grupo de diversos exercicios para a mellora postural, relaxación, respiración, etc.	x		10
Lectura guiada en comentario de fontes: lectura en casa de textos indicada polo profesor da materia e comentarios críticos dos mesmos.		x	10
Pescuda de información: Pescuda de información de textos na biblioteca e en librerías así como a través de internet sobre os contidos recollidos na guía docente.		x	10
Exposición e debate de traballos:	x		4
Actividades de avaliación: Exposición dun traballo de investigación e proba teórico-práctica sobre os contidos recollidos na presente guía docente.	x		2
Titorías	x		2
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Observación diaria e sistemática da actitude, evolución e capacidade de traballo, recollida no caderno do profesorado	Control das técnicas corporais traballadas, participación e implicación no transcurso das sesións	T1,T2,T3, T6, T7, T11, T13, T15. X8, X21, X24, X25. E14, E16, E18, E110.	40%
Demostración de diversos exercicios para a mellora postural, relaxación, respiración, Exposición oral e defensa de traballos	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas no traballo escrito, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre	T1,T2,T3, T6, T7, T11, T13, T15. X8, X21, X24, X25. E14, E16, E18, E110.	60%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro)			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Observación diaria e sistemática da actitude, evolución e capacidade de traballo, recollida no caderno do profesorado	Control das técnicas corporais traballadas, participación e implicación no transcurso das sesións	T1,T2,T3, T6, T7, T11, T13, T15. X8, X21, X24, X25. E14, E16, E18, E110.	40%
Demostración de diversos exercicios para a mellora postural, relaxación, respiración, Exposición oral e defensa de traballos	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas no traballo escrito, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre	T1,T2,T3, T6, T7, T11, T13, T15. X8, X21, X24, X25. E14, E16, E18, E110.	60%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Demostración de diversos exercicios para a mellora postural, relaxación, respiración, Exposición oral e defensa de traballos	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas no traballo escrito, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre	T1,T2,T3, T6, T7, T11, T13, T15. X8, X21, X24, X25. E14, E16, E18, E110.	100%
EXTRAORDINARIA			
Demostración de diversos exercicios para a mellora postural, relaxación, respiración, Exposición oral e defensa de traballos	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas no traballo escrito, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre	T1,T2,T3, T6, T7, T11, T13, T15. X8, X21, X24, X25. E14, E16, E18, E110.	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			
<ul style="list-style-type: none"> • Roset, J. (2005). A Tono. Ejercicios para mejorar el rendimiento del músico. Paidotribo. • Orozco Delclós, L. et al.(1996). Tecnopatías del músico. Aritza. Barcelona • Dalía Cirujeda, G. (2004). Cómo superar la ansiedad escénica en músicos. Ed. mundimúsica. Madrid. • Sardá, E. (2003): En forma. Ejercicios para músicos. Paidós. • El miedo escénico. Guillermo Dalía Cirujeda. • Como ser feliz si eres músico o tienes uno cerca. Guillermo Dalía Cirujeda. - El juego interior del Tenis. Timothy Gallwey. - La ejercitación menta. IEjercitación mental para músicos. Aprender más fácilmente. Actuar con más seguridad. Klöppel, Renate 			

Guía Docente de PERCUSIÓN - TRABALLO FIN DE ESTUDOS

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	PERCUSIÓN
CARÁCTER	D) TFE								TIPO DE CLASES	TITORÍA INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	CARLOS CASTRO ROIG
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	CARLOS CASTRO ROIG
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	CARLOS CASTRO ROIG				carloscastro@cmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público, e a elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento, ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Requírese estar matriculado nos créditos correspondentes ao Traballo Fin de Estudos
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	E11, E12, E13, E14, E15, E16, E18, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do Apartado 2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no Protocolo do TFE vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos e instrumentos.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	O programa de concerto poderá ser interpretado parcial ou completamente de memoria.	
2. Recital público	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
3. Elaboración do traballo académico (TA)	A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no Protocolo do TFE vixente para o curso académico actual.	
	O TA deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma estranxeiro e desenvolver cando menos as seguintes seccións: • Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico,	

	<p>Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resumo/Abstract (dous idiomas, un deles estranxeiro) • Índice • Introducción (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • Corpo do traballo (organizado en capítulos, se é o caso) • Conclusións / Resultados • Bibliografía • Anexos documentais (opcional) 	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do TA non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do TA que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes con instrumentos.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Tutorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de tutorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá <ul style="list-style-type: none"> • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas. 		277 - 291	277 - 291
Total de horas			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do TA, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. A acta final incluírá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada. 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas. 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais. 	TODAS	20%
RECITAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, tempi, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control das diferentes técnicas de agarre, limpeza e claridade do son, proxección do son, preparación e elección de timbres e baquetas axeitadas. 2. Interpretación pública do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Fidelidade ao estilo: control da ornamentación, do rubato, das agónicas e dinámicas, do fraseo e a articulación. 2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.3. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. 3. Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra. 3.2. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). Achega persoal ao enriquecemento da interpretación. 	TODAS	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Consultar o Protocolo do TFE vixente para o curso académico. ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanza artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanza artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Manual de estilo para o traballo académico:

1. Fonte: Arial 11 ou Times New Roman 12
2. Texto xustificado
3. Espazamento entre liñas: 1,5
4. Marxe esquerda para encadernar: 3.81 cm (1.5 polgadas)
5. Marxe dereita: 2,54
6. Espazamento anterior e posterior: 6 puntos
7. Portada: logo centrado posición superior, título centrado en negra de tamaño mínimo 18 puntos, nome do alumno/a, traballo fin de estudos, itinerario de Interpretación de Percusión (todo en 14 puntos). Parte de abaixo: ano académico, nome do titor.
8. Cabeceira par: (mesmo tipo de letra) Nome do alumno (posición dereita). Cabeceira impar: título do traballo (posición dereita). Todo o texto en gris cunha liña debaixo en gris.
9. Pé de páxina: Número de páxina co mesmo tipo de letra e posición centrada.
10. Notas ao pé de páxina con superíndice: Mesma fonte do texto, tamaño 9, interlineado sinxelo.
11. Pé de Imaxes, gráficos ou táboas: deben estar numeradas e poñer na parte inferior da imaxe un título na mesma fonte do texto, tamaño 9 con interlineado sinxelo e indicar a fonte (autoría ou elaboración propia).
12. Referencias bibliográficas, citas de calquera tipo, notas ao pé de páxina, etc. faranse seguindo as normas que escollo o alumno co visto e praxe do seu titor. Haberá que respetar os criterios de estilo ao longo do traballo e non se poderán misturar diferentes normas.